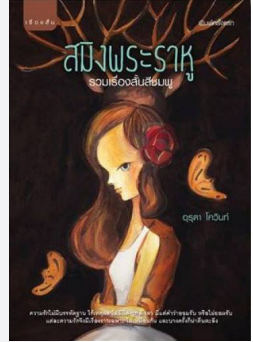

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

ชื่อหนังสือ	สมิงพระราหู
ผู้แต่ง	อรุณา โควินท์
ปีที่พิมพ์	2556
จัดพิมพ์โดย	สำนักพิมพ์ไรท์เตอร์
จำนวนหน้า	144 หน้า

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงกับตามตาดหมายของผู้ชาย ในรามเรื่องสั้น “สมิงพระราหู”

Female's Image and Male's Expectation in Collection of
Short Story “Saming Pra Ra Hu”

ชาคริต แก้วทันคำ¹ / Chakrit Kaewtankham¹

Khao Wiset Sub District, Wang Wiset District
Trang 92220, Thailand

E-mail: jaochaiyoy@hotmail.com

บทนำ

การสร้างภาพลักษณ์ของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในสังคมที่มีผลประโยชน์แลกเปลี่ยนหรือร่วมกัน มนุษย์สร้างภาพลักษณ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความประทับใจ สร้างความน่าเชื่อถือและการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

Hanpayak (2011: 18) กล่าวว่า “ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่อยู่ในความรู้สึกนึกคิดของบุคคล เกิดขึ้นภายในจิตใจ เป็นความรู้สึกที่ชอบ ไม่ชอบ ดี ไม่ดี เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรืออาจรู้สึกเฉย ๆ ซึ่งภาพที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ อาจเป็นผลมาจากประสบการณ์

โดยตรงหรือประสบการณ์โดยอ้อม ที่บุคคลนั้นรับรู้มาเพราะภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคล ตามความรู้สึกนึกคิดอาจมีผลกระทบต่อบุคคล”

ภาพลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น แก้ไขได้ เปลี่ยนแปลงได้ ตามแต่สถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มนุษย์นั้นเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เช่นเดียวกับภาพลักษณ์ ผู้หญิง เมื่อถูกหยิบยกมานำเสนอในรูปแบบเรื่องสั้นย่อมถูกผู้เขียนปรุงแต่ง สร้างสรรค์และเน้นเฉพาะคุณลักษณะเพียงบางส่วนจากความเป็นจริงขึ้นมาเสนอเท่านั้น ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอนี้จึงไม่อาจเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าคือความจริงทั้งหมด แต่สามารถบอกได้ว่าคนในสังคมคาดหวังและให้ความหมายต่อภาพลักษณ์ที่หยิบยกมานำเสนอนี้อย่างไร

ทั้งนี้ ภาพลักษณ์ดังกล่าวถูกศึกษาผ่านคำว่า “ชายเป็นใหญ่” ที่มักใช้ในการอธิบายลักษณะผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว การเมือง เศรษฐกิจมีอำนาจครอบคลุมบทบาทพฤติกรรมวิถีคิดทั้งของเพศหญิงเพศชาย และเพศอื่น ๆ ปัจจุบันมีผู้ให้ความหมายครอบคลุมใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่ฝ่ายชายมีอำนาจครอบงำฝ่ายหญิง ลักษณะความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ฝ่ายชายอยู่เหนือฝ่ายหญิง และลักษณะที่ฝ่ายหญิงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบฝ่ายชายแทบทุกด้าน

บทความนี้จะวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้หญิงกับความคาดหวังของผู้ชายตามแนวคิดชายเป็นใหญ่ ในรวมเรื่องสั้น “สมิงพระราหู” ของ อรุณา โควินท์ ซึ่งประกอบด้วยเรื่องสั้นจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ FOR THE ROSE หมวกใบที่สอง เธอยังอยู่ เมียคนอง ทุณาแซนวิช ต้อง A เท่านั้น ราชนิพระจันทร์ และแฮปปี้วาลเลนไทน์ โดยศึกษาผ่านแนวคิดด้านภาพลักษณ์ 4 ประการ ดังนี้

1. การสร้างลักษณะภายนอกของตัวละครเอก เช่น รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย บุคลิกภาพ เป็นต้น
2. การสร้างภูมิหลังของตัวละครเอก เช่น ชานิกานิต ที่อยู่อาศัย อาชีพ ฐานะและกิจกรรมที่ตัวละครชื่นชอบ เป็นต้น
3. การสร้างแรงจูงใจและทัศนคติของตัวละครเอก เช่น ความคิด ทัศนคติ ความเชื่อ ความเห็นต่าง ๆ ของตัวละครที่มีต่อเรื่องราวรอบตัว
4. การสร้างภาษาพูดและท่าทางของตัวละครเอก เช่น ลักษณะการพูด ภาษาพูด ภาษาท่าทางของตัวละคร เป็นต้น

การสร้างภาพลักษณ์ภายนอกของตัวละครเอก

เรื่องสั้น “หมวกใบที่สอง” ผู้เขียนใช้ผู้เล่าเรื่องเสมือนมีตัวตน (personal narrator) แบบจำกัด (limited) เล่าความคิด ความรู้สึกหรือความเป็นไปของตัวละคร “เขา” ในตอนต้นเรื่องและท้ายเรื่องในรูปอดีตกาล แต่กลางเรื่องสลับมุมมองให้ “ฉัน” หรือสรรพนามบุรุษที่ 1 เป็นผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลัก (character narrator) ในรูปปัจจุบันกาล ถึงการเดินทางไปเชียงใหม่ระหว่างเธอกับฉัน เพื่อไปซื้อของมาตกแต่งคอนโด แต่เพื่อนของฉันอยู่ที่ปาย เมื่อทุกคนพบกัน เธอกลายเป็นส่วนเกินในโลกของพวกเขา

“พวกเขาเป็นกลุ่มที่น่าสนใจจริง ๆ ทุกคนเปี่ยมพลัง มีเสน่ห์ มีรสนิยม และมันก็ดูสมบูรณ์แบบสุด ๆ เมื่อฉันอยู่กับพวกเขา ชายหนุ่มดูดีหกคนในปาย ถ้าฉันเป็นหญิงสาวแปลกหน้า ฉันก็ต้องหันมอง ขึ้นอยู่กับว่าจะหยุดสายตาก็ใคร แต่กลุ่มทั้งห้าไม่ได้มองฉัน เกสต์เฮาส์อีกหลังสามสาวนั่งอ่านหนังสือบนระเบียง”

(Covin, 2013: 46-47)

ข้อความข้างต้น จะเห็นว่าผู้หญิงสามารถเป็นฝ่ายมองผู้ชายได้เช่นกัน ถ้าผู้ชายคนนั้นมีภาพลักษณ์ดูดี มีเสน่ห์ น่าจับตามอง ในขณะที่เดียวกันพวกเพื่อน ๆ ของฉันกลับไม่มองเธอ อาจเป็นการให้เกียรติ เพราะเธอมีเจ้าของแล้ว จึงปราศจากสายตาทะเลยม ต่างจากสามสาวที่เกสต์เฮาส์อีกหลังที่ถูกจับตามอง สะท้อนได้ว่าผู้หญิงยังถูกมองเป็นวัตถุทางเพศตามแนวคิดชายเป็นใหญ่ เธอจึงตัดสินใจโทรหาธีร์ หนุ่มรุ่นน้องให้ช่วยหาที่พักและไปนั่งรอเขาที่ร้าน

“โห ที่เรานั่งเฝ้าร้านผม สวยมากครับ” ธีร์พูด “อะไรล่ะที่สวยงามที่ร้าน, ร้านเมื่อมีพี่ หรือ พี่เมื่ออยู่ในร้าน”

(Covin, 2013: 50)

ข้อความข้างต้น เมื่อธีร์พบเธอที่ร้าน เขามองว่าเธอสวย แม้ผู้เขียนจะไม่ได้ให้รายละเอียดว่ามีบุคลิกภายนอกอย่างไร แต่รูปร่างหน้าตาของเธอคงสามารถดึงดูดสายตาและความสนใจของชายหนุ่ม จนกลายเป็นการต่อปากต่อคำ ซึ่งมองได้ว่า ผู้เขียนได้สร้างภาษาพูดและท่าทางของตัวละครให้มีความคล้ายกับคำถามที่เป็นตัวเลือกในการประเมินค่า

ซึ่งเขาก็ไม่ได้ตอบ แต่เธอกลับมองและพิจารณารูปร่างเขาแทน

อย่างไรก็ตาม ทั้งพวกเพื่อน ๆ ของจินหรือธีร์ต่างมองผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ ตามแนวคิดชายเป็นใหญ่ ขึ้นอยู่กับสายตาของแต่ละคนที่มองจะรู้สึกอย่างไรระหว่างทะโลมหรือชื่นชม

นอกจากนี้ ผู้เขียนได้เล่าถึงความสัมพันธ์ของชายหนุ่มและหญิงสาวต่างสถานะระหว่างคนรักและน้องชายเปรียบเทียบให้เห็นมุมมองของคำว่ามิตรภาพและความทรงจำที่เกิดขึ้นจากการเดินทาง รวมถึงหมวกที่ธีร์มอบให้ที่เป็นตัวแทนให้ผู้อ่านตีความ ไบแรกเธอปล่อยให้มันลอยคว้างไปเพื่อสร้างความพอใจให้กับคนรัก แต่ไบที่สองเธอสวมมันไว้ด้วยความพอใจของตนเอง

เรื่องสั้น “แฮปปี้วาเลนไทน์” ผู้เขียนให้ “ฉัน” หรือสรรพนามบุรุษที่ 1 เป็นผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลัก (character narrator) แนวอีโรติก (erotic) ถึงความสัมพันธ์ระหว่างชายสองหญิงหนึ่ง ขณะที่เธออยู่กับชายคนรัก แต่ทวนคิดถึงหนุ่มรุ่นน้อง จนเกิดความขัดแย้งภายในจิตใจ

“คนรักของฉันชอบผู้หญิงบอบบาง เกือบชอบผู้หญิงมีเนื้อหนัง แต่ฉันชอบรูปร่างตัวเอง ฉันไม่คิดจะเปลี่ยนมันเพื่อใคร หน້อกอาจเล็กไปสักนิด เนื้อสะโพกน้อยไปหน่อย ถึงเวลาทำกันจริง ๆ ความสนใจของพวกเขาคงไม่ได้อยู่ที่ขนาด ไม่อย่างนั้น พวกเขาคงไม่พรีเรียกชื่อฉันซ้ำแล้วซ้ำเล่า”

(Covin, 2013: 134)

ข้อความข้างต้น จะเห็นว่าชายคนรักและเกือบมองเธอเป็นวัตถุทางเพศ สะท้อนแนวคิดชายเป็นใหญ่แบบ “เจ้าโลก” (hegemony) ขณะเดียวกัน เมื่อหญิงและชายมีเพศสัมพันธ์ พวกเขากลับถูกเธอครอบงำโดยไม่รู้ตัว

ดังนั้น เธอต้องเลือกผู้ชายที่เหมาะสมให้กับชีวิตตนเอง โดยใช้สถานการณ์วันวาเลนไทน์ชีวิต ชายคนรักพาเธอไปกินอาหารมื้อค่ำ มอบกล่องนาฬิกาไปใกล้พร้อมช่อดอกไม้ ส่วนหนุ่มรุ่นน้องโทรมาร้องเพลงเสียงทุ้มอ่อนหวานกับกีตาร์โปร่งให้เธอฟัง ผู้เขียนสร้างให้ตัวละครมีอิสระในการตัดสินใจว่าจะใช้สมองหรือหัวใจเลือกจะรักใคร ระหว่างวัตถุที่ชายคนรักมอบให้กับความรู้สึกที่หนุ่มรุ่นน้องทำให้ เป็นความโรแมนติคที่เข้ากับบรรยากาศในเรื่องสั้นอย่างละเอียดละไม

จากสองเรื่องสั้นดังกล่าว ผู้เขียนสร้างลักษณะภายนอกของตัวละครเอกให้มีบุคลิกเป็นผู้หญิงที่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่ว่าจะใส่หมวกหรือถุงกระโปรงยาว ให้ดูดีมีเสน่ห์ เป็นที่จับตามองของผู้ชาย แต่ความสัมพันธ์ที่อาจกลายเป็นรักสามเส้า ผู้เขียนให้ตัวละครผู้หญิงเป็นฝ่ายเลือก มิใช่ให้ผู้ชายเป็นฝ่ายเลือกคบหรือตัดความสัมพันธ์ โดยอาศัยความรักที่เกิดจากความรู้สึก ความประทับใจหรือมิตรภาพมากกว่าความอึดอัดหรือพันธนาการ

ทั้งนี้ ผู้เขียนจำลองเหตุการณ์การตัดสินใจของตัวละครเอกในแต่ละเรื่องให้ผู้อ่านเห็นมุมมองความคิดที่ตัวละครผู้หญิงเลือกความสุขให้กับชีวิตของตนเป็นสำคัญ

การสร้างภูมิหลังของตัวละครเอก

เรื่องสั้น “เมย์คะนอง” ผู้เขียนใช้ผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่องหรือผู้เล่าเรื่องเสมือนมีตัวตน (personal narrator) แบบผู้รู้ (omniscient) ที่เป็นเพียง “เสียง” ถ่ายทอดอดีต ปัจจุบัน อนาคตและรู้ความคิดของตัวละคร

มีเรื่องบังเอิญเกิดขึ้น เขาอยากมีเมียมอญจึงตั้งชื่อลูกชายหญิงเล่น ๆ เป็นภาษามอญทั้งที่ยังไม่ทันได้เห็นหน้าแม่ของลูก แล้วเขาก็ได้เมียมอญจริง ๆ แม้จะแค่ส่วนเดียวก็ตาม เมื่อเห็นเธอครั้งแรกก็รู้สึกถูกชะตา เธอดูน่ารักน่าชังในส่วนผสมของสายเลือดมอญจีน ไทย

“เธอย้ายมาอยู่กับเขาได้ปีกว่า”

(Covin, 2013: 77)

ข้อความข้างต้น ผู้เขียนให้ตัวละครเธอเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ ไม่ใส่ใจเรื่องพรหมจรรย์แบบแผนประเพณี ย้ายเข้ามาอยู่กับผู้ชายก่อนแต่งงาน

เขาและเธออยู่ร่วมกันอย่างถ้อยถ้อยอาศัย มีสิ่งใดพูดคุยปรึกษา เขาไม่ได้มองความเป็นมอญลูกผสมเป็นคนอื่น (otherness) สังเกตได้จากรายละเอียดของบทสนทนา (dialogue) ในข้อตกลงเรื่องไม่มีลูก แต่อยากเลี้ยงสัตว์หรือทำอาหารแทน แสดงให้เห็นความเป็นประชาธิปไตยในบ้าน (democracy in family) ที่บทบาทสามีและภรรยาต่างคำนึงถึงความเท่าเทียมกัน สะท้อนความสัมพันธ์ของคู่รักที่มีอิสระในความรักหรือเลือกคู่ครอง รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นของกันและกันด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังสื่อให้เห็นความสัมพันธ์ในครอบครัวยุคใหม่ที่ไม่จำเป็นต้องมีลูก จะเลี้ยงสัตว์แทนหรืออยู่กันแค่สองคนก็ได้

เรื่องสั้น “ทูนาแซนวิช” ผู้เขียนให้ “ฉัน” หรือสรรพนามบุรุษที่ 1 เป็นผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลัก (character narrator) เล่าย้อนความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับเธอในแนวกระแสสำนึก (stream of consciousness) ผ่านความคิดถึงเป็นตัวหนังสือ ที่ใช้ภาษาในการเล่าได้อย่างเรียบง่าย แต่งงามกับความสัมพันธ์อันเบาสบาย

ฉันย้ายมารับตำแหน่งเป็นผู้จัดการธนาคารที่ภาคเหนือด้วยอายุน้อยที่สุด การมาอยู่ที่นี่เพียงลำพังเป็นเรื่องยาก นอกจากความคิดถึงที่ไม่อาจโทรหาเธอหรือบางครั้งเธอไม่พร้อมจะคุย ทำให้ฉันตั้งหน้าตั้งตาทำงานและหาวิธีเอาชนะใจลูกน้อง ตั้งแต่เช้า ลูกมาทำแซนวิชทูนาในวันทำงานแรกของปีใหม่

“ฉันรู้ มันเหมือนความคาดหวังไปหน่อย ผู้หญิงที่ดูเย็นชากับเพลงจิ๊กโก๊กหัก ทำไมละ หรือฉันต้องสลัดยูนิฟอร์มทิ้ง แล้วหากางเกงเดบมาใส่ก่อน”

(Covin, 2013:91)

ข้อความข้างต้น เป็นเหตุการณ์ที่ฉันจัดงานเลี้ยงปีใหม่ที่พนักงาน ผู้เขียนสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงคนหนึ่งที่ดูเย็นชา แต่สร้างความคาดหวังเกินกว่าสิ่งที่เห็นเมื่ออยู่นอกเวลางาน นับเป็นบุคลิกของผู้หญิงที่มีความสามารถในการจัดการ และเอาชนะใจลูกน้อง

การเป็นผู้จัดการอายุน้อยที่สุดยังสะท้อนให้เห็นว่า เธอปรารถนาความสำเร็จในหน้าที่การงาน หรือสามารถทำงานหาเลี้ยงชีพได้ โดยไม่ต้องพึ่งผู้ชาย

“ฉันควรบอกเขาอย่างไรดี แค่นี้... คงพอแล้ว จะเอาอะไรอีก ฉันไม่ต้องการสิ่งใดอีกเลย ถ้าฉันจะไม่คุยกับเธอ ถ้าเราจะไม่ได้กอดกันอีก... นั่นก็ไม่ใช่”

(Covin, 2013:98)

ผู้เขียนจบเรื่องสั้นนี้ด้วยข้อความข้างต้น สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ที่คลอนแคลนไม่แน่นอนและไม่อาจคาดหวังกับอนาคต เป็นตอนจบแบบปลายเปิด (open ending) จากการทบทวนตัวเองเพื่อจะมีชีวิตอยู่ต่อไป แม้ต้องปราศจากเธอก็ตาม

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังสื่อให้ผู้อ่านเห็นว่า ผู้หญิงมีทางเลือกที่จะไม่จมปลักอยู่กับอดีตหรือคาดหวังกับอนาคตที่เป็นไปไม่ได้ ต้องอยู่กับปัจจุบัน แม้จะเหงา โดดเดี่ยวและโหยหาความรักบ้าง แต่การไม่มีคนรักก็ไม่เห็นเป็นไร

จากสองเรื่องสั้นดังกล่าว ผู้เขียนสร้างภูมิหลังของตัวละครเอกให้เป็นผู้หญิงที่ชื่นชอบการทำงานและทำอาหาร ต้องย้ายที่อยู่ อาจต้องปรับตัวในช่วงแรก แต่ก็สามารถอยู่ได้โดยไม่แปลกแยกกับครอบครัวหรือสังคมใหม่ เป็นการสร้างตัวละครผู้หญิงที่พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในชีวิตนั่นเอง

การสร้างแรงจูงใจและทัศนคติของตัวละครเอก

เรื่องสั้น “เธอยังอยู่” ผู้เขียนให้ “เรา” หรือสรรพนามบุรุษที่ 1 เป็นผู้เล่าเรื่องที่ตนเองเป็นผู้สังเกตการณ์หรือใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ผัง (pseudo first person narrator) แบบผู้รู้ (omniscient) โดยขึ้นต้นย่อหน้าแรกว่า

“เราได้ยินเรื่องเล่าเกี่ยวกับเธอมากมายเมื่อเทวาจากไปและคงไม่เกินจริงนักหากจะกล่าวว่า เธอถูกพูดถึงนับตั้งแต่วันแรกที่มาสู่เมืองเล็ก ๆ นี้”

(Covin, 2013:63)

เทวาเป็นที่รักของทุกคน เมื่อมีเธอเข้ามาในชีวิต แม้นบุคลิกจะดูเปิดเผยและเป็นมิตร นุ่มนวลบุหรืร่วมวงกับผู้ชาย ครั้นเทวาดาย พวกเขาไม่เห็นน้ำตาของเธอ บรรดาเพื่อนชายหญิงของเทวาจึงวิพากษ์วิจารณ์และนินทา

“เธอควรสำนึกว่าเธอเป็นเพียงผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งไม่มีวันสำคัญไปกว่าพวกเขา เธอควรจะเดินมาหาพวกเขาและร้องขอความช่วยเหลือ”

(Covin, 2013:69-70)

ข้อความข้างต้น แม้นเทวาจากไปแล้ว แต่พวกเขายังหาทางควบคุมเธอ โดยยึดความเชื่อตามแนวคิดชายเป็นใหญ่ ว่าความแตกต่างทางสรีระทำให้บทบาททางเพศของผู้หญิงด้อยกว่า เธอต้องพึ่งพาหรือได้รับความช่วยเหลือจากพวกเขา

“เธอไม่เคยทำตามพวกเขาคาดหวัง เธอไม่ใช่ผู้หญิงหัวอ่อนที่คอยพยักหน้าและยิ้ม เมื่อพวกเขาสำแดงตน ไม่ใช่คนเก็บปากเก็บคำ ไม่ใช่แม่บ้านที่ซุกตัวเอาไว้หลังเตาไฟ พวกเขาไม่เคยวางใจเธอ”

(Covin, 2013:69)

ข้อความข้างต้น พวกเขาอาศัยแนวคิดชายเป็นใหญ่ที่แฝงเร้นอยู่ พยายามควบคุมพฤติกรรมและวิถีคิด แสดงถึงลักษณะความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ผู้ชายอยู่เหนือเพศหญิง (the power relationship) และยังมีมองผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ จึงกดขี่เธอผ่านสายตา เมื่อเธอไม่เป็นที่คาดหวังว่าต้องเป็นหญิงมายผู้สงบเสงี่ยม น่าสงสาร ไร้ที่พึ่ง พวกเขาจึงไม่ไว้ใจและถูกทำให้กลายเป็นคนอื่น (otherness) ด้วยเรื่องเล่าและคำซุบซิบนินทา

ทั้งนี้ พวกเขาอาจหลงลืมไปว่า เทวาได้ตายจากไปแล้ว แต่เธอยังมีชีวิตอยู่ พวกเขาไม่ควรยึดติดความเป็นตัวตนของเขาหรือจ่อมจมกับความสูญเสียโดยไม่นึกถึงสภาพความเป็นจริงว่าเธอจะใช้ชีวิตอยู่ต่อไปอย่างไร

ดังนั้น ผู้เขียนจึงสร้างเธอให้เป็นผู้หญิงสมัยใหม่ ที่เลือกทางเดินชีวิตหรือทางออกของปัญหาจากการตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจของผู้ชายแบบผู้ตามหรือข้างเท้าหลัง

เรื่องสั้น “ราชินีพระจันทร์” ผู้เขียนแต่งบนเรื่อง “ก่อนโลกจะขานรับ” ของ วิลเลียม ซอมเมอร์เซท มอห์ม โดยให้ “ฉันทน์” ปรากฏตัวตอนต้นและท้ายเรื่อง เป็นผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทัศนคติของตน (impersonal narrator) ที่เรื่องแบบนี้ดูคล้ายกับว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองโดยไม่มีผู้เล่า เพราะผู้เล่าเรื่องบรรยายเฉพาะลักษณะภายนอกหรือเหตุการณ์หรือบทสนทนา โดยไม่เข้าไปในความคิดของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านต้องตีความเอาเองจากการกระทำของตัวละคร ซึ่งต้องใช้จินตนาการ เช่น

“เมื่อฉันทน์กระโดดออกจากจินตนาการ แล้วมองกลับเข้าไป เป็นไปได้ว่า มันเป็นเพียงเรื่องพาฝันที่เต็มไปด้วยความรู้สึก แต่เรื่องพาฝันนี้ก็มีโอกาสจะเป็นจริง หรือไม่จริงเท่า ๆ กับเรื่องที่นักเขียนหนุ่มพยายามตั้งสมมุติฐานที่จะวิเคราะห์เหตุการณ์ ตราบใดที่ทั้งฉันทน์และเขาไม่ใช่บลานเซ่หรือสตรีคแลนด์ เขาก็เหมือนคนที่ยืนบนสะพาน เห็นเพียงผิวน้ำ ปลาเท่านั้นที่รู้ว่าน้ำอุ่นหรือเย็น”

(Covin, 2013:127)

เรื่องสั้น “ราชินีพระจันทร์” เล่าเรื่องราวรักสามเส้าในชีวิตของชายสองหญิงหนึ่ง เดิร์คสโตรพตกหลุมรักบลานเซ่จากความสงสาร แต่บลานเซ่กลับเลือกสตรีคแลนด์เพื่อนสามี ทั้ง ๆ ที่เธอเกลียดเขา แต่ดูแลเขายามเจ็บป่วย แล้วความรักก็เกิดขึ้น เธอตัดสินใจเลือกสตรีคแลนด์ที่ความรัก ยอมทำผิดและจากสามีไป

เรื่องสั้นนี้สะท้อนภาพความรักจากอารมณ์ปรารถนาที่กลายเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผ่านงานศิลปะมาบรรจบกันจนเป็นภาพเปลือยของสตรีคแลนด์ ในชื่อ “ราชินี

พระจันทร์” ที่แสดงถึงความรักไม่มีบรรทัดฐาน ไร้เหตุผล เป็นเรื่องราวเฉพาะไม่เหมือนกัน และบางครั้งอาจเป็นเรื่องผิดศีลธรรมในสายตาของสังคม

จากสองเรื่องสั้นดังกล่าว ผู้เขียนสร้างแรงจูงใจและทัศนคติของตัวละครเอกให้อยู่กับปัจจุบัน กล่าวตัดสินใจด้วยความเชื่อว่าจะต้องไม่พึ่งพาผู้ชายในทุกสถานการณ์ แต่ต้องพึ่งตนเองให้ได้ เพื่อความสุขในอนาคตของชีวิต โดยບานเช่นเลือกจากไปกับคนรักแทนที่จะอยู่กับสามีที่ส่งสารเธอ ในเรื่องสั้น “ราชินีพระจันทร์” หรือ เธอเลือกใช้ชีวิตที่เหลือโดยไม่มีเขาด้วยตนเอง ไม่สนใจสายตาของพวกเขาหรือสังคมที่มองว่าเธอเป็นผู้หญิงที่ควรได้รับความช่วยเหลือ ในเรื่องสั้น “เธอยังอยู่”

ทั้งสองเรื่องสั้นได้สะท้อนภาพลักษณ์ใหม่ของผู้หญิงที่ต้องเผชิญหน้ากับสังคมที่ผู้หญิงมักจะเป็นฝ่ายเสียหายหรือถูกกระทำจากความเชื่อว่าเป็นเพศที่อ่อนแอ ทั้งจากคำติฉินนินทาหรือการจับผิดทางศีลธรรม อันเป็นมายาคติ (myth) ที่สัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกในสังคมและวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่

การสร้างภาษาพูดและท่าทางของตัวละครเอก

เรื่องสั้น “FOR THE ROSE” ผู้เขียนให้ “ฉัน” หรือสรรพนามบุรุษที่ 1 เป็นผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลัก (character narrator) เล่าย้อนความทรงจำในการเดินทางระหว่างฉันกับเขาในแนวกระแสสำนึก (stream of consciousness) ที่ฉันเสนอความคิดและภาพที่เห็นผ่านภาษาได้อย่างต่อเนื่องและแฝงนัย (irony)

“คุณเข้าไปแล้วไข่ม้อย ที่โทรศัพท์มาตอนตี 1 เพื่อชวนฉันไปล่าป่าง
ฉันลิบขำยิ่งกว่า ฉันใช้เวลาสิบวินาที เพื่อตอบตกลง”

(Covin, 2013:18)

“เราอยากกอดเธอมานานแล้ว พร้อมกับการได้ยิน เขาพลิกตัวฉันนอน
ตะแคง กอดฉันจากด้านหลัง ขอกอดหน่อยนะสาวน้อย ประสานมือแนบอก
ฉันพูด กอด... เท่านั้นนะคะ”

(Covin, 2013: 30)

“ตะขอบาร์หลุดเมื่อไร ฉันไม่รู้ตัว ฉันไม่ยอมมีเซ็กส์... กับคุณเข้าไข่ม้อย”

(Covin, 2013: 33)

จากสามข้อความข้างต้น จะเห็นว่าเขาเป็นฝ่ายรุกตามแนวคิดชายเป็นใหญ่ ในลักษณะครอบงำผู้หญิง (male domination) จนฝ่ายหญิงตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบ ซึ่งเขามองเธอเป็นวัตถุปรารถนา (the object of desire) แต่เธอปฏิเสธคำขาด ไม่ใช่มารยาทหญิง ผู้เขียนให้ตัวละครผู้หญิงแสดงออกผ่านคำพูดและท่าทางของคนที่มีนัยในตนเองและสามารถตัดสินใจในสถานการณ์ล่อแหลมได้ทันที่ ผู้อ่านอาจมองได้ว่าผู้เขียนสร้างตัวละคร “ฉันทัน” เป็นผู้หญิงสมัยใหม่ ที่ไม่คล้อยตามหรืออยู่ใต้อำนาจของผู้ชายเสมอไป

“ฉันทันเลือกกุหลาบงาม ๆ หลายดอก จัดในแจกันใบสวยที่สุดที่ฉันทันมี เลือกวางแจกันในตำแหน่งที่ฉันทันต้องการ”

(Covin, 2013: 35)

ข้อความข้างต้น ฉันทันเป็นเจ้าของร้านดอกไม้และกำลังจัดดอกไม้ สะท้อนให้ผู้อ่านเห็นถึงสิทธิของผู้หญิงในการมองความสัมพันธ์ระหว่างเธอและเขากับการเลือกหรือตัดสินใจได้ด้วยตนเองว่าควรอยู่ในสถานะไหน

เรื่องสั้น “ต้อง A เท่านั้น” ผู้เขียนให้ “ฉันทัน” หรือสรรพนามบุรุษที่ 1 เป็นผู้เล่าเรื่องที่ตัวละครหลัก (character narrator) ใช้บทสนทนาถามตอบระหว่างฉันทันกับเขาในการดำเนินเรื่องที่สั้น กระชับและเร้าอารมณ์ระหว่างความสวยและเซ็กซี่ ที่ฉันทันต้องการเกรด A เท่านั้น แต่เขาให้เธอแค่เกรด B ซึ่งเธอไม่ต้องการจึงอยากให้เขาแก้ตัว

“ฉันทันลุกไปนั่งคร่อมเก้าอี้ จ้องเขา ต้องมีเบียร์ แล้วจะให้เอาบนนี้ไปหา มา ฉันทันสั่ง ได้เบียร์มา แล้วฉันทันจะให้โอกาส... ครั้งสุดท้าย ถ้าคุณยังทำเกรด A ไม่ได้ ฉันทันก็ใจร้ายล่ะ”

(Covin, 2013: 107)

ข้อความข้างต้น ถ้าเปรียบเซ็กซี่เป็นอาหาร ถ้าคุณหิวก็ต้องกิน เช่นเดียวกับเขา ถ้าอยากมีเซ็กซี่ ก็ต้องทำให้เธอพอใจ และดูเหมือนวิธีที่ฉันทันเป็นฝ่ายออกคำสั่ง เป็นการตัดสินใจด้วยความเชื่อมั่นและเด็ดขาด ที่กลายเป็นการโต้กลับแนวคิดชายเป็นใหญ่ โดยใช้เซ็กซี่มาต่อรองสถานภาพทางเพศกับความสัมพันธ์ของเธอและเขา

เรื่องสั้น “ต้อง A เท่านั้น” จึงเป็นความกล้าและท้าทายของผู้เขียนที่แสดงให้เห็นถึงการต่อรองกับอำนาจชายเป็นใหญ่ เพราะไม่ยอมถูกกดขี่ร่างกาย จิตใจ รวมไปถึงพฤติกรรมการแสดงออกของผู้หญิงที่ต้องอยู่ใต้กรอบคิดที่ต้องเป็นผู้หญิงที่พึงประสงค์หรือ

ดีกว่าผู้ชาย โดยเปลี่ยนมาให้ผู้หญิงมีอิสระในการตัดสินใจหรือกระทำด้วยความสมัครใจ จากสองเรื่องสั้นดังกล่าว ผู้เขียนได้สร้างภาษาพูดและท่าทางของตัวละครเอกให้ กล้าแสดงออก พูดออกไปตามความรู้สึกหรือความปรารถนาที่แท้จริง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความสัมพันธ์หรือเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะการปฏิเสธผู้ชายในเรื่องมีเพศสัมพันธ์ ทั้ง ๆ ที่เธอไปหาเขาหรืออยู่กับเขาสองต่อสอง แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงยุคใหม่ไม่จำเป็นต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบหรือถูกผู้ชายครอบงำหรือต้องเก็บกดเรื่องเพศไว้กับตนเอง

แม้ผู้เขียนมิได้มุ่งสะท้อนให้ตัวละครเป็นผู้หญิงที่ “รักนวลสงวนตัว” แต่เป็นการสร้างสถานการณ์การเอาตัวรอดหรือต่อรองด้วยคำพูดหรือการแสดงออกที่ชัดเจน เด็ดเดี่ยว มีไหวพริบ เนื้อหาความคาคหมายของผู้ชาย สื่อความหมายของมายาคติ (myth) เกี่ยวกับความแตกต่างทางร่างกายกับการนำเสนอคุณค่าในตัวเองได้กลับความเชื่อตามแนวคิดชายเป็นใหญ่ ที่ผู้หญิงไม่ได้มีเรือนร่างไว้ตอบสนองหรือมีฐานะเป็นเพียงวัตถุทางเพศเท่านั้น

การวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในรวมเรื่องสั้น “สมิงพระราหู” ของ อรุณา ไควรินทร์ สรุปตามแนวคิดด้านภาพลักษณ์ทั้ง 4 ประการ ดังนี้

ตาราง 1 ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในรวมเรื่องสั้น “สมิงพระราหู” ของ อรุณา ไควรินทร์

ชื่อเรื่องสั้น	ลักษณะภายนอก ของตัวละครเอก	ภูมิหลังของตัว ละครเอก	แรงจูงใจและ ทัศนคติของตัว ละครเอก	ภาษาพูดและ ลักษณะท่าทาง ของตัวละครเอก
FOR THE ROSE	✓	✓	✓	✓
หมวกใบที่สอง	✓		✓	✓
เธอยังอยู่	✓		✓	✓
เมียคะนอง	✓	✓	✓	✓
ทูนาแซนวิช	✓	✓	✓	✓
ต้อง A เท่านั้น	✓		✓	✓
ราชินีพระจันทร์	✓	✓	✓	✓
แฮปปี้วาเลนไทน์	✓		✓	✓

จากตารางที่ 1 ข้างต้น ผู้เขียนสร้างลักษณะภายนอกของตัวละครเอก ด้านรูปร่างหน้าตา ผิวพรรณหรือการแต่งกายที่มีเอกลักษณ์ของสาวมั่น เช่น นุ่งกระโปรงยาว ใส่กางเกงขาเดบ สวมหมวกปีก สิบบุหรี เป็นต้น และตัวละครเอกส่วนใหญ่มีรูปร่างผอม เช่น ขอบรูปร่างของตนเอง ในเรื่องสั้น “แฮปปี้วาเลนไทน์” ไม่ได้สวยบาดใจ แต่ดูน่ารักน่าชัง ในเรื่องสั้น “เมย์คนอง” มีเสน่ห์ เช่น รูปร่างน่าพิດจากการดูแลร่างกายเป็นอย่างดี ในเรื่องสั้น “ต้อง A เท่านั้น” มีลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมการแสดงออกที่เชื่อมั่นในตัวเองสูง เช่น เรื่องสั้น “FOR THE ROSE” “หมวกใบที่สอง” “ต้อง A เท่านั้น” สามารถตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิตด้วยตนเอง ในเรื่องสั้น “เธอยังอยู่” หรือเลือกจะอยู่คนเดียว ในเรื่องสั้น “ทუნาแซนวิช” เลือกคนรักตามใจอิสระ ในเรื่องสั้น “แฮปปี้วาเลนไทน์” และ “ราชินีพระจันทร์”

การสร้างภูมิหลังของตัวละครเอก ด้านชาติกำเนิดที่มีความเป็นมอญลูกผสม ในเรื่องสั้น “เมย์คนอง” หรือมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและย้ายที่อยู่เพื่อไปทำงาน ในเรื่องสั้น “FOR THE ROSE” และ “ทუნาแซนวิช” หรือเป็นแม่บ้านผู้เจียมตน ในเรื่องสั้น “ราชินีพระจันทร์”

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังสร้างให้ตัวละครเอกมีความสามารถหรือลักษณะเฉพาะในการทำกิจกรรมที่ตนชื่นชอบ แสดงถึงความเป็นผู้หญิง เช่น เปิดร้านขายดอกไม้ ทำอาหาร เป็นต้น และมีอาชีพการงานที่สร้างรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ชาย

การสร้างแรงจูงใจและทัศนคติ พบว่าผู้เขียนสร้างตัวละครเอกทุกเรื่องให้มีทัศนคติในแง่บวก แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีแนวคิดแบบสตรีนิยมสายสุดขั้วหรือสายถอนรากถอนโคน (radical feminism) ที่ทำความเข้าใจและต่อสู้ภายในตัวเองของผู้หญิงเพื่อถอนตัวจากความพยายามที่จะเข้าไปอยู่ในโครงสร้างชายเป็นใหญ่ เช่น ไม่ยอมถูกกดขี่ทางเพศ ไม่ยอมถูกครอบงำหรือตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ มีอิสระในการตัดสินใจด้วยเหตุผล คำนึงถึงความเท่าเทียมและสามารถโต้กลับความเชื่อตามแนวคิดชายเป็นใหญ่ โดยไม่ยอมให้ผู้ชายเป็นฝ่ายประเมินค่า เพราะผู้หญิงสามารถเห็นคุณค่าในตนเองได้ เช่น ในเรื่องสั้น “หมวกใบที่สอง” “ทუნาแซนวิช” และ “ต้อง A เท่านั้น” หรือไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาชีพ การเงินหรือการใช้ชีวิตอยู่ต่อไป ในเรื่องสั้น “เธอยังอยู่” “FOR THE ROSE” และ “ทუნาแซนวิช” มีทัศนคติต่อความรัก เลือกคบคนรักด้วยความอิสระหรือจากความปรารถนาของหัวใจ ในเรื่องสั้น “ราชินีพระจันทร์” และ “แฮปปี้วาเลนไทน์”

การสร้างภาษาพูดและการแสดงออกของตัวละครเอกให้มีไหวพริบ กล้าปฏิเสธเมื่อถูกผู้ชายเอาเปรียบ เช่น ไม่ยอมมีเซ็กส์กับผู้ชายที่เพ็งจู้จัก ในเรื่องสั้น “FOR THE ROSE”

หรือกล้าออกคำสั่งกับผู้ชายก่อนจะยอมมีเซ็กซ์ด้วย ในเรื่องสั้น “ต้อง A เท่านั้น” กล้าตัดสินใจเลือกใช้ชีวิตด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาผู้ชายหรือให้ผู้ชายเป็นฝ่ายควบคุมวิธีคิด เช่น การกลับมาเกิดฉายของเธอหลังจากคนรักตาย ในเรื่องสั้น “เธอยังอยู่” หรือตัดสัมพันธ์กับคนรักเพื่อทุ่มเทให้กับงาน ในเรื่องสั้น “ทูนาคานวิช” ไม่ถูกผู้ชายครอบงำความคิดหรือการตัดสินใจตามหลักประชาธิปไตย ในเรื่องสั้น “หมวกใบที่สอง” และ “เมื่อยคะนอง” หรือกล้าใช้ชีวิตกับคนที่ตนรักด้วยความมั่นใจมากกว่าอยู่กับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ในเรื่องสั้น “ราชินีพระจันทร์” และ “แฮปปี้วาเลนไทน์”

กล่าวได้ว่า เรื่องสั้นทั้ง 8 เรื่อง ของ อรุดา โควินท์ นำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงได้ครบทั้ง 4 ประการ เพียง 4 เรื่องเท่านั้น ได้แก่ เรื่องสั้น “FOR THE ROSE” “ทูนาคานวิช” “เมื่อยคะนอง” และ “ราชินีพระจันทร์” ส่วนการสร้างภูมิหลังของตัวละครเอกพบได้น้อย ผู้เขียนยังขาดการให้รายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา ฐานะ ทั้งนี้อาจเป็นข้อจำกัดการเขียนในรูปแบบเรื่องสั้น

บทสรุป

รวมเรื่องสั้น “สมิงพระราหู” ของ อรุดา โควินท์ มีความโดดเด่นที่ผู้เขียนสร้างและบรรยายบุคลิกของตัวละครที่ประกาศความต้องการของตนเองออกมาได้อย่างชัดเจนว่าความคิดแบบสตรีนิยมเป็นความคิดของผู้หญิงยุคใหม่ มีอิสระ เป็นตัวของตัวเองสูง มีความสามารถในการหาเลี้ยงชีพได้ด้วยตนเอง มีความเชื่อมั่นและมีความสามารถในการตัดสินใจ และเป็นผู้หญิงที่ไม่ใส่ใจเรื่องพรหมจรรย์ แบบแผนประเพณี ไม่ว่าจะเรื่องความสัมพันธ์เชิงชู้สาว ปัญหารักสามเส้าหรือการอยู่ก่อนแต่ง

ทั้งนี้ Royal Institute (2013: 218) ได้ให้ความหมายของ ภาพลักษณ์ คือ ลักษณะท่าทีของบุคคลหรือองค์กรที่ปรากฏแก่ตาหรือความรู้สึกนึกคิดของสาธารณชน ตัวตนของมนุษย์และสังคมไม่ได้แยกออกจากกันโดยสิ้นเชิง แต่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตนของมนุษย์จึงพัฒนามาจากปฏิกิริยาของเราต่อความเห็นของผู้อื่น ประกอบกับภาพลักษณ์ของเราที่มีต่อตนเองและจินตนาการที่ผู้อื่นได้ตัดสินภาพลักษณ์นั้น จนก่อให้เกิดเป็นความรู้สึกของเราที่มีต่อตนเอง ดังนั้น ภาพลักษณ์ของผู้หญิงจึงไม่ได้เกิดขึ้นเองทั้งหมด แต่ถูกสร้างขึ้นอย่างมีความหมายและให้มีความสัมพันธ์กับสังคม

รวมเรื่องสั้น “สมิงพระราหู” ของ อรุดา โควินท์ ได้สะท้อนภาพลักษณ์ของผู้หญิงผ่านพฤติกรรมและความสัมพันธ์ของชายหญิงในรูปแบบที่ซับซ้อนและไม่ซับซ้อนใน

สังคมชายเป็นใหญ่ได้ไม่ครบทุกภาพลักษณ์ แต่ก็ได้แสดงแนวคิดสตรีนิยมและสร้างภาษาพูดหรือลักษณะท่าทางให้ตัวละครหญิงลุกขึ้นมาปกป้องและโต้กลับความเชื่อตามแนวคิดชายเป็นใหญ่ มีใช้ผู้หญิงต้องถูกกดขี่ทางเพศ เป็นเพียง “ของสวยงาม” หรือวัตถุสำหรับการจ้องมอง (object of the gaze) หรือ “ต้องการรักษาเรือนร่างเอาไว้” เท่านั้น แต่ต้องให้คุณค่าแก่เพศหญิงในฐานะมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมกับเพศชาย โดยเฉพาะการปฏิเสธความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เพศชายอยู่เหนือเพศหญิง หรือตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบ ทั้งเพศภาวะ (gender) และเพศวิถี (sexuality) ที่ผู้ชายคาดหวังว่าผู้หญิงต้องเป็นเพศที่อ่อนแอ ด้อยกว่า เป็นผู้ตามหรือเป็นฝ่ายที่ถูกปกป้องดูแล หรือเป็นภรรยาแบบ “แม่ศรีเรือน” เท่านั้น

Reference

- Barthes, R. (2015). **Mayakhati**. (in Thai) [Mythologies]. (5th ed.). Bangkok: Khopfai.
- Covin, U. (2013). **Saming Prarahu**. (in Thai). Bangkok: Writer.
- Hanpayak, P. (2011). **Phap lak lae khwam phueng pho chai nai kan chai borikan ran kha borisat True corporation chamkat (mahachon) khong phu boriphok nai khet krungthep mahanakhon**. (in Thai) [Corporate Image and Customer's Satisfaction towards True Corporation Public Company Limited's Retail stores]. Master's thesis, The University of the Thai Chamber Commerce, Bangkok.
- Kunrin, P. Poonpipat, N. & Ponmanee, S. (2017). *Kan sang phap lak sattri nai nawaniyai Thai thi dai rap rangwan nai phoso 2550-2559*. (in Thai) [The construction of female image in Thai award-winning novels in the year A.D. 2007-2016]. **Ganesha Journal**, 14 (1): 123-133.

- Royal Institute. (2013). **Photchananukrom chabap ratchabandittayasathan phutthasakkarat 2554**. (in Thai) [Royal Institute Dictionary A.D. 2011]. (2nd ed.). Bangkok: Nanmeebooks Publication.
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2007). **Naeo kan sueksa chut wicha kan sueksa bot bat chai ying nuai thi 1-7**. (in Thai) [A study guide on the course: a study of role of female and male, chapter 1-7]. (2nd ed.). Nonthaburi: SukhothaiThammathirat Open University Press.
- Tailangka, I. (2000). **Sat lae sin haeng kan lao rueang**. (in Thai). [Science and Art of Story Telling]. Bangkok: Kasetsart University.
- Thueanyai, W. & Thikhaprasetkun, P. (2016). **Nawaniyai khong Uruda Covin: Puen thi phet sathana lae kan tok klap Pitathipatai**. (in Thai) [Uruda Covin's Novels: Space, Gender and Counter-Patriarchy]. Retrieved from <https://www.smartssociety.com.pdf2016>.

